

Rozmawiali o historii fabryki sukna w roku 200-lecia jej powstania

Dwa spotkania dotyczące historii fabryki sukna i jej roli w dziejach Opatówka i regionu na przestrzeni 200 lat, przeprowadzili pracownicy Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku - dr Ewa Kłysz oraz dr Jarosław Dolat. Spotkania odbyły się 19 i 26 czerwca odpowiednio w Gminnej Bibliotece Publicznej im. Braci Gillerów w Opatówku oraz w Restauracji Komoda w Kaliszu. Prelegenci przeprowadzili uczestników spotkań od czasu powstania fabryki w latach 1824 -1826, aż do powołania w jej wyjątkowych, zabytkowych wnętrzach Muzeum.

Fabryka sukiennicza w Opatówku wywodząca swój początek w 1824 r. była największą i najnowocześniejszą z ówczesnych fabryk i odgrywała kluczową rolę w przemyśle tekstylnym i gospodarce Królestwa Polskiego. Kompleks fabryczny szczęśliwie przetrwał i jest jednym z nielicznych przykładów architektury przemysłowej z początków XIX w. w Europie. Czasy budowy fabryki, to okres industrializacji Królestwa Polskiego, w który fabryka w Opatówku i jej twórcy wpisani są jako niezwykle ważny element. Dla Opatówka to także był czas działania wielkich postaci historycznych: właściciela dóbr opatóweckich i zarazem namiestnika Królestwa Polskiego - generała Józefa Zajączka, jego żony Aleksandry, Józefa Radoszewskiego - Prezesa Komisji Województwa Kaliskiego, Jana Kantego Gillera- ówczesnego burmistrza Opatówka i wcześniejszego żołnierza napoleońskiego, Adolfa G. Fiedlera - właściciela fabryki. Dla późniejszego okresu zaś: Ferdynanda Nietzschego - kolejnego właściciela fabryki i ojca chrzestnego Stanisława Wojciechowskiego (późniejszego prezydenta II RP), Stefana Ostrowski i Zdzisław Grocholski - ostatni właściciele fabryki.

Z zachowanych sprawozdań z roku 1888 czytamy: w manufakturze zatrudniono 550 robotników, posiadała ona 3 maszyny parowe o sile 50 KM każda, 2 koła wodne o 8 KM i 100 ręcznych krosien sukiennych, 40 mechanicznych, 10 maszyn przędzalniczych (1440 wrzecion). Roczna produkcja wyniosła 3 500 arszynów sukna, wartości 440 000 rb.- w porównaniu z poprzednim okresem świetności firmy była to już pewna stagnacja, która pogłębiała się w latach 90-tych ub. stulecia.

Jednak XIX wieczna piękna tradycja przemysłowa Opatówka jak i unikalna w swym projekcie budowa manufaktury, o doskonale zachowanych wnętrzach hal fabrycznych, drewnianej konstrukcji - tworzą zabytek techniki w skali europejskiej, który winien zachować swój pierwotny kształt i nie ulec zniszczeniu. Stąd po 36 - letnim przypadkowym i dewastacyjnym wykorzystaniu obiektu przez różne instytucje, na wniosek Dyrektora Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Kaliszu przy jednoznacznym od lat stanowisku Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, ratowania ostatniego reliktu budownictwa fabrycznego z pierwszego okresu industrializacji Ziemi Polskich, decyzją Naczelnika Gminy dnia 01. 01. 1981 r. powstało w tej historycznej strukturze MUZEUM HISTORII PRZEMYSŁU.

Obecnie w dawnych wnętrzach fabrycznych, w skrzydle wschodnim oraz północnym prezentowanych jest osiem stałych ekspozycji oraz jedna czasowa.

Można tam oglądać m.in. :

- zabytkowe urządzenia techniki XIX - XX w. (w tym: napędy parowe, krosna tkackie, maszyny drukarskie)
- wyroby przemysłowe XIX - XX w. (w tym hafty i koronki, dzianiny, tkaniny jedwabne, plusz i aksamity, ceramikę, pianina i fortepiany).

A już niebawem ekspozycje zawitają także do nowo wyremontowanego skrzydła zachodniego Muzeum.

200-lecie fabryki jest doskonałą okazją, aby przypomnieć postaci oraz historię fabryki i jej rolę w funkcjonowaniu miasta. Nadrzędnym celem realizowanych działań było zainteresowanie mieszkańców historią i dziedzictwem, przypomnienie ludzi, którzy tu żyli, pracowali i są wzorem dla dzisiejszych pokoleń a przede wszystkim zwiększenie świadomości historycznej i wiedzy uczestników o historii fabryki i Opatówka na przestrzeni ostatnich 200 lat.

Prelekcje to działania zrealizowane w ramach projektu Stowarzyszenia Ludzi Dobrej Woli Ziemi Kaliskiej pn. „Majówka u fabrykanta” w 200-lecie fabryki sukna w Opatówku. Zadanie zostało dofinansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

Info/fot. Marta Wolarz